

L' ART DEL PAGÉS

SECCIO D' AGRICULTURA PRACTICA.

Mercats y vins.

Lo Ministre d' Agricultura francés y los periódichs de la nació vehina han anunciat que la cullita de vi en Fransa, estimada desde un principi en 30 milions de hectólitres, ha resultat ser de 40 milions. Convé, donchs, recullir aqueix dato que afectaria segurament á nostra exportació vinícola.

Si fos exacte, que ho dubtém, la xifra de 40 milions d' hectólitres, hauriam de convenir en que á pesar de totas las plagas, la reconstitució de la producció vinícola en Fransa camina molt mes depressa de lo que 's hauria pogut creure, lo qual no devém olvidar pera 'l pervindre, donchs deixant apart los anys de cullita extraordinaria en que arribavan á obtenirse 60 y 63 milions d' hectólitres, la cullita mitjana ordinaria podria estimarse en uns 55 milions d' hectólitres y lo *déficit* per consegüent del any actual no passaria de 15 milions d' hectólitres.

Encara necessitaria Fransa importar vins estrangers, però superant sa cullita en mes de 10 milions d' hectólitres á la del any passat, excusat es dir que la exportació de vins espanyols al mercat francés tindria de disminuir notablement.

Massa sentim que nostras advertencias als vinicultors resultin fundadas, y no porque 'ns alegrém de las pérduas d' un pays vehí, ni porque sentim que las repari, sino porque veyém que fins ara las advertencias han sigut desoidas y que lluny de procurar obrir nous mercats pera compensar la falta del francés, estém perdent los que hi havia. Proba d' aixó son los cuadros d' exportació que posan de relleu que cada dia perdém mes los mercats de la América estrangera, y que apenas conservém los de la América espanyola.

Mentres nosaltres no pensém en lo pervindre de nostra principal riquesa, los governs d' altres nacions, procuran alentar prácticament la exportació vinícola, y al pas que aném, dintre de poch temps fins los payssos menos productors nos haurán prés la devantera.

Italia travalla ab activitat pera obrirse nous mercats, y Turquia que produheix poch vi y dolent, no sols ha abolit lo dret d' exportació (1 per 100 *ad valorem*) sino que ha establert una prima d' exportació de 8 per 100 ab la idea de que 'ls vins turchs prengan la direcció del mercat francès, aprofitant lo rompiment de relacions comercials entre Italia y Fransa.

Varias casas francesas d' exportació de vins d' Italia, establertas en Nápoli y Barlette, han tancat sos magatzéms y sas oficinas, enviant sos empleats á Espanya.

Fransa era 'l mellor mercat de vins que tenia Italia. Avuy, efecte del estat de relacions comercials d' abdos payssos. lo mercat francès s' ha tancat pera Italia; donchs mentres los vins espanyols sols pagan d' entrada 2'50 franchs, los italians tenen que abonar 20 franchs.

A Espanya succeheix al revés, donchs mentres los vins italians poden entrar per 2 pessetas l' hectólitre, los nostres ne pagan 8 pera entrar á Italia.

Entre tant, los productors italians no saben que fer ab lo vi de la nova cullita, donchs los hi quedan grans partidas de la anterior, essent insostenible sa situació.

Urgeix donchs molt obrir nous mercats á nostra producció vinícola, mentres tant creyém que 'ls culliters no deuen extremar sas pretensions si no volen exposarse á sufrir desenyanys amarchs.

Una explotació agrícola modelo.

Molt s' ha enrahonat y escrit en nostre pays sobre las explotacions agrícolas extranjerass, alabantlas com se mereixen; pero per desgracia poch sobre las que possehim en Espanya, algunas de las quals son modelo en son género: aixó se deu sens dubte á que estudiém mes la agricultura de las altrass nacions que la nostra. En proba de que tenim explotacions agrícolas que dehurian ser nostre orgull, descriuré avuy la *Hacienda de la Laguna*, que no fá molt vaig visitar.

A questa hisenda, que está situada á dos lleguas de Baeza y

terme de Baeza, ⁽¹⁾ es propietat del Marqués de la Laguna, el qual ha sapigut demostrar com en Espanya es possible lo desenvolupament de aquestes explotacions agrícoles, é industrials-agrícolas. En ella, además dels camps de cultiu, hi ha cellers pera vins, magatzems pera 'ls cereals, cuadras pera 'l bestiar, fàbrica d' oli, molí fariner, forns de pá, de cal, de guix, de mahons y de teulas; tallers pera la reparació de las màquines, fusteria, manyaria de carros, de boter y de basté. Pera fixarse bé en sa importancia basta considerar tres cosas: 1.ª que quan vaig visitar aquella finca hi havia empleadas en ella unas mil personas; 2.ª que s' obtenian anyalment, solament en oli, 50,000 arrobas per terme mitj, y 3.ª que tot lo que nos presentaren en los ben servits dinars, á escepció de las substancies exóticas, com eran lo café, el sucre, etc., tot era producte de la finca. Tant es axís que en la mateixa s' elabora 'l formatge y la mantega, y fins s' ha ensopegat portar la Sra. Duquesa un vestit fet de productes de la *Hacienda de la Laguna*.

Sa superfície es de 38 kilòmetres quadrats, contenint: 115.000 oliveras de regadiu, tres *cortijos de labor* de tres mil fanegas de terra, 5 vinyas que contenen en conjunt 400,000 ceps y á mes un jardí y un hort; tota la hisenda está serpentejada de petits canals de rego que prenen l' aygua de las fonts anomenadas de Pulpito y Fuen-Mayor, més las escorreries de la neu de las cordilleras de Torres y Albánchez.

Las sobrants de rego passen á una llacuna que té 42 hectàreas de superfície, y hont se magatzema l' aygua; aquesta llacuna dona 'l nom á la finca. Hi ha á més un pantano d' unas deu hectàreas de superfície y de 42 peus de fondaria. D' aquesta manera las plantas poden regarse durant l' estiu.

Per terme mitx en la hisenda se cullen al any: de 35 000 á 40 000 arrobas de vi, 50.000 id. d' oli; de 12.000 á 16 000 fanegas entrecereals y lleguminosas; y á més las verduras de 2 hectàreas.

Quan vaig visitar la finca hi havia allí 2.743 caps de bestiar, distribuïts en aquesta forma: 213 caps de bestiar boví, 46 de mular, 6 de servey, 31 asnal, 283 componian la eugüada, á 1784 pujaba 'l de llana y cabriu, y á més hi habían 380 porchs. Com á ganaderia es de las primeras d' Espanya. Entre 'ls sementals n' hi ha de pura rassa inglesa de carrera, montura, y tiropesat ó arrastre, de quals caballs n' hi ha molts tronchs á Barcelona.

(1) Además, part de la finca perteneix á las jurisdiccions ó termes municipals; de Jaen, Mancha Real, Gimeno y Torres.

Durant la época de la recolecció de las olivas hi ha unas 1200 personas ocupadas, y en las restants de 300 á 350.

Moltas son las máquinas agrícolas que posseheix aquesta finca, entre ellas citaré una batadora Ransomes, y altre Marshall. Hi ha duas máquinas pera llaurar ab tres classes d' aradas, que son cultivador ab tres classes de rellas, de vertedera y subsol, servint á mes pera sembrar y desterrossar: ditas aradas están mogudas per dos *locomotoras carreteras* de 16 caballs cada una y ab pes de 16 toneladas. També posseheix una segadora Hornsby, una cavadora ab forsa de 8 caballs, y á mes una collecció de diferentas eynas.

La fábrica d' elaboració d' oli es notable en lo seu género. Consta de dos alfanges de 4 rulos, quatre prempsas hidràulicas en las que se posan 70 cofins en cada una; una máquina de vapor de 25 caballs y dos calderas que suman 50 caballs. He dit ya que obtenen per terme mitx anyal 50,000 arrobas d' oli.

Lo molí fariner es de tres jochs de pedras y te 'ls aparells de neteja y de passar farina. Está mogut per una turbina, y quan escaseja l' aygua, li ajuda una locomóvil de 12 caballs. Crech que aquet molí 's dedica á obtenir farina pera 'l consúm de la casa, que es gran.

Crech que la major part del personal viu en la hisenda, pera lo qual hi ha en ella 44 casas hont s' hostatjan 4 familias en cada una en la época de la recolecció de la oliva, y tres pera los jornalers hont dormen en ella cinquanta homens en las tres. En lo demás de la finca hi ha fins 70 edificis, contantse entre ells los ya citats.

Com que la hisenda está lluny de Baeza, tot ó la major part del personal empleat y sas familias menjan en la finca, y d' aqui 'l que necessitan tenir ben montada la fleca y 'l magatzém de provisions. D' aquesta manera 'l personal menja millor y lo Sr. Marqués de la Laguna dona sortida á part de sos productes.

Acabaré aquesta ressenya dihent que la Laguna se coneix que no está en Catalunya, falta allí aquella bona armonia que hi ha aqui entre l' amo y sos jornalers. Aquí aquestos son part del a familia, mentres que en la Laguna son las rodas ó engranatjes d' una gran máquina agrícola. ¡Hi haurá qui trovi estrany que en aquells paysos estiga tant arrelat lo socialisme! Yo ho trobo molt natural, en masses d' homens sense instrucció moral é intelectual, y que veuen que 'ls richs aumentan sa fortuna á costa dels seus suhors no interromputs

G. J. DE GUILLÉN-GARCÍA.

SECCIÓ DE VARIETATS.

LA PUBILLA

Soltera.

- I. Pubilla de quatre hisendas
ab un bon pamet de cara,
y totas las sevas rendas
es orgullosa y avara.

Quan surt vestida de festa
miréula, quin goig que fa
ben engallada de testa,
com si digués.....feuse-enllá!

Lo jovent prou se la mira,
com un golut un bon plat,
no falta qui flors li tira
y qu' es un bon hisendat.

Mes ella, diu qu' un pagés
no la faria felís,
un senyor vol, no hi fa rés
que no porti un marvedís.

Casada.

- II. Ha desairat un hereu
d' aqueixos de cap de brot
casantse, segons se veu,
ab un molt rich senyorot.

La pubilla de las Matas
casada ab un caballer,
gasta *matinés* y batas
y un bon cotxe pel carrer.

Arrabassada de fora
á la ciutat no es felís,
es rica, pero s' anyora
com un arbre malaltís.

Ella, casada á montanya
la reyna n' haguera estat;
y aixís com lo plor la banya
allavors l' hauria aixugat.

EMILI PASCUAL

SECCIÓ DE NOTICIAS AGRÍCOLAS.

Alcohols (esperits).—Per avuy están citats á Barcelona los comissionats catalans encarregats de estudiar, convenir y proposar las reformas que s' han de fer en la ley de alcohols. Las conclusiones de ditas comissions serán apoyadís pels diputats á Corts catalans en las Cambras tan prompte com s' obrin.

La filoxera en la provincia de Tarragóna.—Verificat un regoneixement en lo terme d' Arbós per l' enginyer agrónom don Hermenegildo Gorria, ha donat per resultat trobar filoxeras de tres anys, per lo que ab verdadera pena, debém participar á nostres abonats, que ha sigut declarada oficialment la existencia de la filoxera en la provincia de Tarragona.

La ley d' alcohols.—La premsa de Valencia y altres punts que ab unánim protesta contra la ley d' alcohols, qual derogació se fá indispensable, si dintre curt temps no 's vol veure als fabricants d' alcohol nacional en completa ruina.

Entre 'ls amos de cafés, cafetins, colmadors, restaurants, ultramarins, hostals, etc., etc., hi ha gran agitació y segons sembla están resoltos á donarse de baixa en la contribució

Un diari valencià va observar que l' any passat per aquet temps havían sortit ja del Grao deu ó dotze vapors ab carregaments de ví pera Buenos-Ayres; pero que aquest any no n' ha sortit ni un. Aixó no vol pas dir que 'l ví de la regió valenciana no siga exportat á la América espanyola, sino que la ley d' alcohols ha suprimit lo comer directe ab lo nou continent, embarcantse 'l ví pera Marsella, hont hi posan l' esperit necessari pera sufrir dita travessia.

Madrid.—A la reunió d' alcoholers celebrada lo dia 21 en lo Círcul de la Unió Mercantil, hi assistiren representants de 19 provincias, havense donat compte de moltes adhesions.

Després de llarga discussió, lo representant de Valencia senyor Zubert, proposá, y s' acceptá, que visités una comissió al senyor Puigcerver pera pregarli que urgentment dicti una circular dirigida als delegats de las Administracions económicas pera que deixin circular lliurement per la Península 'ls alcohols, ayguardents, mistelas, etc., sense necessitat de certificats ni precintes

Terminá lo senyor Zubert suplicant que al Comité executiu de Madrid, se l' anomenará nacional. Continué la sessió.

Respecte als *meetings* d'alcoholers celebrats á Valencia y á Madrid los dias 20 y 21 respectivament d'aquest mes s' en sab lo següent:

Valencia —Lo dia 20 se celebrá un meeting d'alcoholers que fou numerós.

Los oradors expressaren grans duptes de que hi hagués temps avans de Janer, pera votar las Corts la modificació de la llei y opinaren que no debia esperarse á que 's formin los expedients d'apremi.

Altres oradors abrigaren rezels sobre las promesas del ministre de Hisenda.

Se proposá lo nombrament de una comissió permanent pera posarse d'acort ab altras de las demés provincias, compromententse avans de terminar lo meeting, á tancar los establiments en lo cas de que las Corts confirmen la resolució ministerial.

Se va debatre llargament sobre si el tancament hauria de extendres als restaurants, fondas, cafés y ultramarins, acordantse conferir á la Comissió amplias facultats pera decretar lo tancament.

Se nombrá una comissió que 's reunirá aviat pera formular la Exposició

VINS.

Alicant.—Anuncia un periódich d'Alicant que en aquets últims dias han tingut una gran alsa los preus dels vins en alguns pobles d'aquella provincia, citant lo d'Agost y 'ls vehins á aquest, en los quals se paga á dotze y catorze rals cantí, ab tendencia al alsa.

Bruch.—Segueix lo moviment sobretot en las classes bonas haventne pagat de 19 á 25 pessetas.

Cette.—La importació de vins d'Espanya en aquest port es gran; en quatre dias han arriat trenta vapors. La major part d'aquets cargaments var. destinats al interior de Fransa.

La primera partida d'Aragó rebuda aquí, s' ha colocat immediatament al preu de 35 franchs l' hectólitre, aixís com altre d'Alicant, molt bona, s' ha fet á 37 franchs.

Los vins richs en esperit son molt demanats tant en aquesta plassa com en altres de Fransa.

Reus.—Poca animació se nota en las transaccions. Se pagan los vins mes superiors d'aqueix camp de 26 á 27 1/2 pessetas. Classes mitjanes de 20 á 23. En quant á las baixas cap compra-

dor vol ni tan sols mirarlas pagantse las que s' ofereixen, á preus que no eccedeixen de 17 pessetas. Priorats continuan de 34 á 35 pessetas y Baixos Priorats fins á 30 pessetas. Mistelas negras vellas de 46 á 50 pessetas. Blancas de 34 á 37 pessetas segons grau.

Tarragona.—Negres Priorat, de 38 á 45 pessetas la carga de 121'600 litres.—Baixos Priorat, de 36 á 42 —Del Camp, de 17 á 20.—Del Vendrell, de 18 á 20.—De Montblanch, de 11 á 16 —De Banicarló, de 15 á 20.—Blanchs del Camp, de 13 á 16.—Blanchs de la Comarca, de 13 á 17.

Valls.—Los vins blanchs, de 8 á 11 pessetas carga de 121'600 litres.—Los negres, 1.ª, de 16 á 18.—Id. 2.ª, de 11 á 13.—Per cremar, de 6 á 8.

CALENDARI DEL APICULTOR MOVILISTA.

OCTUBRE.

Podréu ja judicar en aquest mes, seguint quant hem indicat en lo anterior, lo número de colonias ab que contarém ben disposadas pera passar l' hivern y per tant pera la campanya del any següent.

Haurém ja de comensar á posar algun abrích interior, ó sia mes feltres ó mantas demunt dels que cubrian la tela de lli. La visita á cada buch será aprofitada pera tráuren algun march, si aixís ho indica la abundancia de la colonia.

En dias de bon temps, la activitat de las abellas se mostra notablement, ab lo acarraig de pólen y mel

Las observacions del apicultor van dirigidas principalmente á la quantitat de provisions que ofereix la comarca, tenint en compte lo temps mes ó menys plujós, pera deduhir lo número de marches plens que haurá de deixar en cada colonia pera la hivernada.

IMPRESA DE VÍCTOR BERDÓS Y FELIU, MOLAS, 31.—BARCELONA.